

DATOVOU SCHRÁNKOU:

Ministerstvo pro místní rozvoj

odbor územního plánování

Staroměstské náměstí 932/6,

110 15 Praha 1

IDS: 26iaava

Připomínky pobočného spolku Arnika – Centrum pro podporu občanů

k Návrhu Aktualizace č. 4 Politiky územního rozvoje České republiky (dále APÚR), k Vyhodnocení vlivů návrhu Aktualizace č. 4 Politiky územního rozvoje ČR na udržitelný rozvoj území a k souvisejícím materiálům

ÚVOD

Dle výkladu ministerstva je možné připomínkovat ve veřejném projednávání pouze ty části Politiky územního rozvoje ČR, které se příslušnou aktualizací č. 4 mění. Ministerstvo vychází z § 35 odst. 7 stavebního zákona (platné znění k 1. 1. 2021), že se aktualizace PÚR ČR projednává a schvaluje v rozsahu měněných částí. To znamená, že předmětem projednání jsou pouze měněné části a možnost zasílat připomínky ze strany obcí a veřejnosti je možné pouze k měněným částem Aktualizace č. 4 PÚR ČR nikoliv k celému dokumentu PÚR ČR.

Dovolujeme si s výše uvedeným výkladem nesouhlasit. Aktualizace č. 4 PÚR ČR musí kromě obecného právního rámce daného mj. stavebním zákonem především plnit své vlastní zadání. Bod 7) odst. 1. části d) Zprávy o uplatňování PÚR ČR (dále jen Zpráva) plní funkci zadání pro řádnou aktualizaci PÚR ČR. Tento bod umožňuje v návrhu aktualizace PÚR ČR zohlednit i další podněty pro aktualizaci PÚR ČR, které budou z hlediska územního plánování pro stát důležité v období po projednání Zprávy vládou (proběhlo dne 6. 5. 2019 viz UV č. 315). Obdobnou funkci má celá část písm. d) Zprávy. A to u republikových priorit „*prověřit na základě relevantních aktualizovaných či nových resortních dokumentů a koncepcí týkajících se územního rozvoje potřebu úprav republikových priorit*“, i u dopravních staveb „*prověřit vymezení rozvojových záměrů dopravní infrastruktury s ohledem na nové nebo aktualizované mezinárodní dokumenty a resortní koncepce, politiky a strategie se zaměřením na dopravní infrastrukturu*“.

Domníváme se, že smyslem veřejného projednání i vlastní aktualizace PÚR je prověřit aktuálnost PÚR jako celku, nikoli pouze v rozsahu měněných částí. Naopak smyslem veřejného projednání je, aby se kraje, obce a další orgány a také veřejnost mohli vyjádřit k obsahu PÚR po aktualizaci, které pro ně bude další zhruba čtyři roky závazná a bude určovat republikovou koncepci rozvoje, která se musí propisovat do zásad územního rozvoje

i územních plánů všech obcí (takže ve výsledku vzhledem k setrvačnosti těchto procesů je koncepce rozvoje vyjádřená aktualizací závazná pro všechny obce v ČR mnohem déle) a nově také do územního rozvojového plánu.

Vzhledem k tomu, že PÚR od svého vzniku v roce 2008 byla vždy jen aktualizována (nebyl pořízen nový návrh), by výklad ministerstva znamenal, že v případě částí, které nebyly měněny a to některé dokonce od roku 2008, neexistuje možnost se k nim vyjádřit a musí být propsány do znění PÚR po aktualizaci - sice zdánlivě na další čtyři roky a vzhledem k uvedené setrvačnosti procesů (aktualizace PÚR, aktualizace ZÚR, změna ÚP, územní rozhodnutí, stavební povolení, realizace, doba užívání) tak ovlivní výsledný stav fyzického prostředí na několik desetiletí. Odstraňování budoucích následků uplatňování nevhodně či nedostatečně aktualizované PÚR by tak způsobilo zbytečné škody značného rozsahu. Z toho důvodu není možné souhlasit s výkladem ministerstva. Pokud by např. z veřejného projednání vyplynul požadavek na úpravu některé konkrétní části PÚR, které nebyla aktualizací měněna, nic nebrání ministerstvu, aby tuto konkrétní věc řádně projednalo s příslušnými orgány (i kdyby to v naprosto krajním případě mělo znamenat nutnost opakovat veřejné projednání).

Možnost zapracovat požadavek vzešlý z veřejného projednání (i kdyby se týkal části PÚR, která nebyla návrhem aktualizace měněna) rozhodně není v rozporu s § 35 odst. 7 stavebního zákona dle kterého se aktualizace PÚR projednává a schvaluje v rozsahu měněných částí, zapracováním požadavku do aktualizace by se totiž měněnou částí stal. Výklad ministerstva, který bazíruje na “doslovném” výkladu tohoto odstavce je proto nutno považovat za nesprávný, protože jde proti samotnému smyslu pořizování aktualizace PÚR. Tím spíše, že tentokrát poprvé bude PÚR přepsána do územního rozvojového plánu.

Politika územního rozvoje dle § 31 stavebního zákona, mj.

(1) Politika územního rozvoje určuje ve stanoveném období požadavky na konkretizaci úkolů územního plánování v republikových, přeshraničních a mezinárodních souvislostech, zejména s ohledem na udržitelný rozvoj území, a určuje strategii a základní podmínky pro naplňování těchto úkolů.

(2) Politika územního rozvoje s ohledem na možnosti území koordinuje tvorbu a aktualizaci územního rozvojového plánu a zásad územního rozvoje, tvorbu koncepcí schvalovaných ministerstvy a jinými ústředními správními úřady a záměry na změny v území republikového významu a stanoví úkoly zajišťující tuto koordinaci.

Politika územního rozvoje musí vycházet z cílů a úkolů územního plánování (§ 18 a 19 stavebního zákona), mezi ně mj. patří:

(1) Cílem územního plánování je vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.

(2) Územní plánování zajišťuje předpoklady pro udržitelný rozvoj území soustavným

a komplexním řešením účelného využití a prostorového uspořádání území s cílem dosažení obecně prospěšného souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území. Za tím účelem sleduje společenský a hospodářský potenciál rozvoje.

(3) Orgány územního plánování postupem podle tohoto zákona koordinují veřejné i soukromé záměry změn v území, výstavbu a jiné činnosti ovlivňující rozvoj území a konkretizují ochranu veřejných zájmů vyplývajících z tohoto zákona a zvláštních právních předpisů.

(4) Územní plánování ve veřejném zájmu chrání a rozvíjí přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. Přitom chrání krajinu jako podstatnou složku prostředí života obyvatel a základ jejich totožnosti. S ohledem na to určuje podmínky pro hospodárné využívání zastavěného území a zajišťuje ochranu nezastavěného území a nezastavitelných pozemků. Zastavitelné plochy se vymezují s ohledem na potenciál rozvoje území a míru využití zastavěného území.

Mezi úkoly územního plánování mj. patří:

b) stanovovat koncepci rozvoje území, včetně urbanistické koncepce s ohledem na hodnoty a podmínky území,

c) prověřovat a posuzovat potřebu změn v území, veřejný zájem na jejich provedení, jejich přínosy, problémy, rizika s ohledem například na veřejné zdraví, životní prostředí, geologickou stavbu území, vliv na veřejnou infrastrukturu a na její hospodárné využívání,

m) vytvářet podmínky pro ochranu území podle zvláštních právních předpisů^{4), 12)} před negativními vlivy záměrů na území a navrhnout kompenzační opatření, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak,

o) uplatňovat poznatky zejména z oborů architektury, urbanismu, územního plánování a ekologie a památkové péče.

Aby mohly být plněny cíle a úkoly územního plánování, je nutné, aby byly celorepubliková koncepce rozvoje i republikové priority i další části PÚR aktualizací prověřeny, dále zpřesňovány či upraveny v případě, kde od poslední aktualizace PÚR vznikly nové požadavky na uspořádání území – z důvodu nutnosti čelit aktuálním celospolečenským výzvám, které jsou často vyjádřené jednotlivými strategickými dokumenty: Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+, Plánem adaptace na klimatickou změnu a dalšími.

Je nutností, aby do aktualizace PÚR byly propsány v mezičase vzniklé strategie na národní i mezinárodní úrovni reagující na výzvy a problémy současné doby, ať už je to problematika adaptace na klimatickou změnu, krize bydlení způsobená jeho finanční nedostupností pro značnou část populace či další výzvy, které se ukazují v krizi způsobené koronavirovou pandemií, jíž právě čelíme.

PÚR jako ověřený, závazný a vymahatelný nástroj z pohledu koordinace mnohdy protichůdných zájmů v území je nutno za účelem souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území dalšími aktualizacemi dále posilovat, zpřesňovat a zlepšovat, ale i výrazně upravovat tam, kde je to z pohledu veřejných zájmů žádoucí ve smyslu nových poznatků, výzev a problémů současné doby, obzvláště jsou-li tyto skutečnosti vyjádřené regionálními, národními a mezinárodními závazky a strategiemi, nikoli zastaralé a nevhodné koncepce zněním PÚR po aktualizaci dále konzervovat.

Arnika – Centrum pro podporu občanů

Dělnická 13, 170 00 Praha 7

e-mail: cepo@arnika.org

www.arnika.org/cepo

tel./fax: 222 781 471, GSM: 774 406 825

K návrhu aktualizace Č. 4 PÚR a souvisejícím dokumentům uplatňujeme následující připomínky:

PŘIPOMÍNKY

A. KONCEPČNÍ PŘIPOMÍNKY KE ZPRACOVÁNÍ APÚR

Připomínka č. 1

Požadujeme uvedení aktualizace PÚR do souladu s mezinárodními závazky na ochranu klimatu a zdraví obyvatel - Pařížskou dohodou, Green Deal a Evropskou strategií pro nízkouhlikovou mobilitu a dalšími.

Odůvodnění:

Mezinárodní smlouvy jsou pro Českou republiku závazné, není možné vydat aktualizaci PÚR, která je s nimi v rozporu.

Ratifikací Pařížské dohody se přitom Česká republika jako člen EU zavázala ke společnému snižování emisí skleníkových plynů o nejméně 40 % do roku 2030 ve srovnání s rokem 1990. V prosinci 2020 EU svůj závazek z Pařížské dohody ještě posílila a navýšila cíle do roku 2030 na 55 %. Odvětví dopravy má nyní mnohem větší potenciál než v minulosti přispět ke snížení emisí v rámci EU, ke kterému se státy EU zavázaly v Pařížské dohodě o změně klimatu a které je v souladu s Agendou pro udržitelný rozvoj 2030.

Povinnost států EU snížit emise z dopravy o 90 % do roku 2050 stanovuje Zelená dohoda pro Evropu (Green Deal), jejímž cílem je klimaticky neutrální ekonomika s nulovými emisemi skleníkových plynů.

Evropská strategie pro nízkouhlikovou mobilitu jasně uvádí, že emise skleníkových plynů v odvětví dopravy musí být do poloviny 21. století sníženy alespoň o 60 % v porovnání s rokem 1990 a musí být rozhodně dále snižovány směrem k nule.

Připomínka č. 2

Bod (7) Vazby Politiky územního rozvoje České republiky na mezinárodní smlouvy, na dokumenty mezinárodních organizací a sousedních států - Poznámka pod čarou č. 4 se slova „Rámcovou úmluvu OSN o změně klimatu“ nahrazují slovy „Pařížskou dohodou“.

Odůvodnění:

Odůvodnění připomínky Česká republika Pařížskou dohodu ratifikovala dne 4. listopadu 2017. Text PUR je nezbytné o tento dokument aktualizovat, protože obsahuje nové závazky. V rámci Pařížské dohody se ČR přihlásila k závazku snížit do roku 2030 emise skleníkových plynů o nejméně 40 % ve srovnání s rokem 1990. Tento závazek není součástí rámcové úmluvy OSN o změně klimatu.

Připomínka č. 3

Požadujeme uvedení aktualizace PÚR do souladu se strategickými dokumenty - Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+, Plánem adaptace na klimatickou změnu a dalšími.

Odůvodnění:

Dlouhodobým problémem ČR je nízká schopnost implementace strategických dokumentů do závazných regulativů, mezi něž patří i Politika územního rozvoje, čímž tyto strategické dokumenty ztrácí smysl.

Aktualizace je v rozporu s principy Strategie adaptace na klimatickou změnu, a to již z hlediska souladu se základním účelem strategie (Snížení zranitelnosti vůči dopadům změny klimatu s cílem zabezpečit kvalitní životní prostředí pro obyvatele v budoucnosti), a dále také s hlavními a specifickými cíli Strategie adaptace, konkrétně zejm. body: Adaptace na zvyšování teploty a vlny horka, Adaptační opatření na snížení dopadů přivalových dešťů, povodní a dlouhodobého sucha na území ČR, Adaptační opatření v oblasti udržitelné mobility.

Pro zajištění efektivního a reálného přizpůsobení dopadům klimatické změny je třeba uplatňovat cíle Strategie adaptace na klimatickou změnu zejména v závazných regulačních dokumentech, jako je Politika územního rozvoje hl. m. Prahy. Obdobně je taková implementace nutná i v případě prosazování vizí Strategie regionálního rozvoje. Aktualizace namísto toho podobu PÚR od cílů definovaných ve zmíněných dokumentech odvádí a zhorší budoucí možnosti jejich naplňování.

Připomínka č. 4

Požadujeme uvedení aktualizace PÚR do souladu s mezinárodními právními závazky České republiky dle Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví, Evropské úmluvy o krajině (č. 13/2005 Sbírký mezinárodních smluv), Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy (č. 99/2000 Sbírký mezinárodních smluv), Úmluvy o ochraně architektonického dědictví Evropy (č. 73/2000 Sbírký mezinárodních smluv).

Odůvodnění: Mezinárodní úmluvy jsou závazné, není možné vydat opatření obecné povahy, které je s nimi v rozporu.

Připomínka č. 5

Požadujeme v rámci republikových priorit “Upřednostňovat využívání přírodně blízkých opatření pro zadržování a akumulaci vody tam, kde je to možné. Případné využití lokalit hájených Generelem LAPV pro výstavbu vodních nádrží je možné teprve tehdy, budou-li vyčerpány možnosti ostatních opatření k zajištění vodohospodářských služeb, a kdy dopady klimatické změny nebudou řešitelné jinými prostředky. V případě plánované výstavby nových vodních děl zohledňovat jejich environmentální dopady.”

Odůvodnění: Podnět pro aktualizaci PÚR, aby byly upřednostňovány přírodně blízká opatření pro zadržování a akumulaci vody tam, kde je to možné, vyplynul z Vyhodnocení vlivů uplatňování PÚR ČR na udržitelný rozvoj území. V rámci republikových priorit upřednostňovat využívání přírodně blízkých opatření pro zadržování a akumulaci vody tam, kde je to možné. Jedná se jedno z adaptačních opatření reagujících na předpokládané změny klimatu.

Zdravá krajina zadržuje vodu daleko lépe než přehradý: “Tři poslední zbytky lužních lesů a luk na Moravě při záplavách v roce 1997 zadržely podle ekologů třikrát víc vody než všechny přehradý v povodí Moravy a Odry dohromady,” Vzhledem k tomu, že “suché roky” jsou stále častější a když je celkově sucho, tak je sucho i v přehradách a ty pak pro zádrž body nefungují. V případě, že jsou přehradý naplněné, je třeba počítat s tím, že vodní hladina má značný odpar. Plocha 10 x 10 metrů odpaří průměrně ročně 700 kubíků vody. Kdyby například nové přehradý měly dohromady plochu 30 km² (3000 hektarů), je roční odpar z této plochy 210 mil. kubíků. “Česká krajina zadrží o tři miliardy (3 000 milionů) kubíků vody méně než by mohla, pokud by se hospodařilo zdravě. Všechny nově plánované přehradý DOHROMADY zadrží při maximálním stavu 200 mil. kubíků”

Z těchto důvodů požaduje Vyhodnocení vlivů uplatňování PÚR ČR na udržitelný rozvoj území. Případné využití lokalit hájených Generelem LAPV pro výstavbu vodních nádrží je možné teprve tehdy, budou-li vyčerpány možnosti ostatních opatření k zajištění vodohospodářských služeb, a kdy dopady klimatické změny nebudou řešitelné jinými prostředky. V případě plánované výstavby nových vodních děl zohledňovat jejich environmentální dopady.

Připomínka č. 6

Požadujeme zachovat bod 6 Čl. (15): „analyzovat hlavní mechanismy, jimiž k sociální segregaci dochází, zvažovat existující a potenciální důsledky“ (...) a navrhnout „řešení, vhodná pro prevenci nežádoucí míry segregace nebo snížení její úrovně“. A zároveň rozšířit tento bod např. formulací: “Vytvářet podmínky pro rozvoj finančně dostupného bydlení pro všechny sociální vrstvy obyvatel k zajištění zdravého sociálního mixu. Vytvářet nástroje územního rozvoje, které mohou podporovat rozvoj fondu obecního, sociálního a občanského bydlení k posílení sociální udržitelnosti měst a obcí.”

Odůvodnění:

V Odůvodnění APÚR se píše: *“K bodu 6 Čl. (15): Územní plánování nemá nástroj, kterým by mohlo „analyzovat hlavní mechanismy, jimiž k sociální segregaci dochází, zvažovat existující a potenciální důsledky“ ani nástroj, kterým by navrhovalo „řešení, vhodná pro prevenci nežádoucí míry segregace nebo snížení její úrovně“. Uvedené je mimo rámec a možnosti územního plánování. Z článku proto byly tyto požadavky vypuštěny. [viz Zpráva, část d), kap. 2, odst. 2]”*

Kvalitní analýza mechanismů, kterými dochází k sociální segregaci, hledání možností řešení vhodných pro prevenci nebo snížení úrovně segregace a především jejich závazná aplikace v ČR zásadně schází. Ať už se jedná o analýzu gentrifikace, privatizace nebo deregulace územního plánování. **Pokud v PÚR naprosta chybí tematická oblast (priorita) týkající se sociální soudržnosti, která je jedním ze tří pilířů udržitelného rozvoje, neplní PÚR svůj základní účel a je v rozporu s cíli a úkoly územního plánování definovanými ve stavebním zákoně.**

Priorita “analyzovat mechanismy sociální segregace a hledat nástroje k její prevenci a snížení” by měla zůstat prioritou v PUR. Naopak prvek sociální udržitelnosti, především v oblasti bydlení, by měl být v PUR výrazně posílen. Sociálně-ekonomické proměny jako je sílící nedostupnost bydlení či gentrifikace, projevující se mimo jiné v sociální segregaci (vysídlení chudší části obyvatel z centrálních částí měst na okraj), je v posledních letech problém v mnoha českých městech. Územní plánování pak může mít na sociální segregaci i dostupnost bydlení zásadní vliv.

Nástrojem územního plánování k předcházení sociální segregace je bezesporu zdravý funkční a sociální mix (funkční regulace je základní regulací územně plánovací dokumentace). V zahraničí se pak používá například nástroj tzv. inkluzivního zónování k zajištění sociální inkluze - viz například článek *“Role of planning mechanisms in affordable housing delivery: Inclusionary zoning”* (<https://isdsnet.com/ijds-v3n9-11.pdf>).

Dále například ve Vídni je územní plánování zásadním nástrojem pro zajištění dostupného bydlení díky územním, regulačním a pozemkovým plánům, které vymezují území pro dostupné bydlení a pracují se změnou funkcí ploch a koeficientů zastavěnosti. Tato politika byla mimo jiné podnícena nadřazenou územní dokumentací. Evropská investiční banka vysvětluje historický úspěch města Vídně například takto (https://www.eib.org/attachments/country/city_transformed_vienna_en.pdf):

“The STEP 1994 (Urban Development Plan 1994) also called for new instruments of participative urban planning, introduced the principle of environmentally friendly mobility

Arnika – Centrum pro podporu občanů

Dělnická 13, 170 00 Praha 7

e-mail: cepo@arnika.org

www.arnika.org/cepo

tel./fax: 222 781 471, GSM: 774 406 825

and parking management, continued the city's emphasis on social housing and integration, and discussed the functional advantage of skyscrapers for Vienna. This strategic and binding document opened a new dimension of urban planning in Vienna and identified spatial and operative hotspots and principles for Vienna's development in the coming decades. The strategy was accompanied by two operational decisions, which were extremely relevant for the future development of affordable housing: The city created "public property development competitions" and a "land advisory board" in 1995, which set the rules for the evaluation of all subsidised projects in accordance with the criteria of ecology, quality and economy. Both activities are operated by Wohnfonds Wien, a city-owned, limited-profit organisation. Represented by the city councillor responsible for living, housing and urban renewal, Wohnfonds Wien is one of the key players in the implementation of Vienna's social housing policy."

Dostupnost bydlení je také jedním z cílů Agendy OSN udržitelného rozvoje OSN 2030, jenž je dokumentem, který PUR sama zmiňuje. Jedenáctým bodem této Agendy je "Vytvořit inkluzivní, bezpečná, odolná a udržitelná města a obce". Prvním podbodem je pak: "11.1 Do roku 2030 zajistit všem přístup k odpovídajícímu, bezpečnému a cenově dostupnému bydlení a základním službám, zlepšit podmínky bydlení ve slumech".

Vzhledem ke zkušenostem ze současné komerční developerské praxe v Praze i v dalších městech, je zřejmé, že v lukrativní lokalitě vzniknou také velmi lukrativní a tedy nedostupné byty, které si nebude moci dovolit střední třída ani důležité profese pro fungování společnosti jako jsou učitelé, zdravotní sestry nebo policisté. Velký podíl bytů v těchto projektech je kupován cizinci či firmami jako investice, ne k vlastní potřebě bydlet - například v projektu Residence Garden Towers jsou dle [analýzy IPRu](#) byty vlastněny ze 46 % cizinci a z 24 % právníckými firmami.

Zdravý sociální mix by měl být zajištěn podílem dostupného bydlení - například 10% podílem sociálního obecního bydlení, 10% podílem obecního nájemního bydlení a 10% podílem družstevního bydlení (například formou baugruppe). Obdobné politiky jsou běžné v Západní Evropě - ve Vídni, Paříži, Barceloně či Mnichově.

Priority v PUR, nadřazené územně plánovací dokumentaci, se tak mohou stát prioritami pro instituce územního rozvoje i politickou reprezentaci, jež mohou společně vytvářet analytické, politické, úřední i územně plánovací nástroje zamezující sociální segregaci a posilují dostupnost bydlení.

B. PŘIPOMÍNKY K ENERGETICKÉ KONCEPCI A EKOLOGICKÝM PRIORITYM

Připomínka č. 7

Požadujeme do republikových priorit doplnit prioritu: “Upřednostňovat obnovitelné zdroje energie před zdroji neobnovitelnými, zejména před těžbou hnědého uhlí a z toho důvodu nerozšiřovat stávající místa těžby ani nevytvářet nová.” a v tomto smyslu též upravit další části PÚR.

Odůvodnění:

Pokud nebude omezena těžba uhlí a naopak posilovány obnovitelné zdroje energie, nebudou splněny mezinárodní závazky ČR, především Pařížská dohoda o změně klimatu.

C. PŘIPOMÍNKY K DOPRAVNÍ KONCEPCI APÚR

Připomínka č. 8

Požadujeme, aby byla do republikových priorit doplněna priorita „vyřešit dopravní obsluhu území při preferování dopravy hromadné“. a taktéž, aby byla preference hromadné dopravy obsažena v úkolech pro podrobnější územně plánovací dokumentaci.

Odůvodnění:

Preference veřejné a nemotorové dopravy při řešení dopravní obsluhy území je klíčová. Rozvoj území bez preference hromadné dopravy je v rozporu s principy udržitelnosti a tím s posláním politiky územního rozvoje jako takové i s cíli a úkoly územního plánování.

Připomínka č. 9

Požadujeme zrušení celého bodu „(131) L1“ – paralelní dráha letiště Václava Havla.

Odůvodnění:

Záměr výstavby nové paralelní dráhy ohrožuje cíle a úkoly územního plánování, a to především vyvážený vztah podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích (viz ustanovení § 18 stavebního zákona). Konkrétně se jedná o významná rizika v oblastech životního prostředí, a to nárůst emisí skleníkových plynů a prohloubení klimatické krize, hluk a znečištění ovzduší z provozu letiště a jeho obsluhy. Dále se jedná o negativní vlivy turismu, snížení kvality života v hlavním městě včetně dostupnosti bydlení. Všechny tyto negativní vlivy realizace záměru lze předpokládat jako velmi dlouhodobé, tj. i v druhé polovině století.

Investor záměru nikdy nepředložil informace k posouzení záměru v rozsahu, který by odpovídal jeho skutečné kapacitě, tj. 30 – 35 miliónů cestujících ročně. Není jasné, jakou konečnou kapacitu má rozšířené letiště mít, ani k jakému účelu se má využívat. Vzhledem k navýšení kapacity daleko za hranici potřeb obyvatel České republiky lze dovozovat, že má

Arnika – Centrum pro podporu občanů

Dělnická 13, 170 00 Praha 7

e-mail: cepo@arnika.org

www.arnika.org/cepo

tel./fax: 222 781 471, GSM: 774 406 825

sloužit pro mezipřistání dálkových letů. O tomto využití se však nevede debata. V takovém případě by byl upřednostňován ekonomický zájem úzké skupiny investorů na úkor obyvatel Prahy.

Zvýšení provozu letišť přitom zcela zřejmě prohloubí stávající klimatickou krizi a neumožní dodržet závazky ke snížení emisí skleníkových plynů České republiky, ale i hl. m. Praze, které se zavázalo ke snížení emisí CO₂ do roku 2030 o 45% a stát se do roku 2050 uhlíkově neutrální. Nárůst kapacity a rozvoj letišť vyvolá zásadní nárůst emisí z letecké dopravy a ze spotřeby energie indukované rozvojem letišť.

Nová ranvej má být umístěna o 1,5 km blíže hustě obydlenému centru města. Záměr je tak v rozporu s aktuálními trendy, kdy se nová letišť centřům měst vzdalují (srovnej Peking, Berlín, Istanbul, atd.). Důvodem jsou rizika pro zdraví obyvatel dotčených provozem letišť. [Dlouhodobá expozice nadlimitnímu hluku prokazatelně vede k celé řadě onemocnění od kardiovaskulárních až po deprese.](#) Navrhované ochranné hlukové pásmo přitom neodpovídá reálné zátěži hlukem na území dotčených obcí vzhledem k zastaralým a nepřesným metodám měření hluku a chronickému nedodržování letových drah dopravními letadly. Zastaralé a podhodnocené jsou také počty obyvatel (V roce 2020 se podle posudku očekávalo 6524 obyvatel, i když už v roce 2010 jich bylo 6699. Viz Příloha 1 – Vypořádání připomínek k P a z VP, dostupné: https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_MZP090) a nedá se očekávat, že v dotčených obcích ustane setrvalý nárůst obyvatelstva.

Kromě hluku je dalším výrazným negativním efektem rozšíření Letiště Václava Havla nárůst znečištění ovzduší. Na základě dlouhodobého měření Českého hydrometeorologického ústavu prokazuje nezávislá studie, jejíž autorkou je RNDr. Alice Dvorská, PhD., že „úroveň pozadového znečištění je možné charakterizovat jako limitní až nevyhovující a poskytující malou až žádnou rezervu pro nové imisní příspěvky ze Záměru.“ I podle srovnávací studie pro posouzení finálních změn dispozice záměru z léta 2016 překračuje znečištění benzo(a)pyrenem a prachovými částicemi PM₁₀ a PM_{2,5} limitní hodnoty.

Vzhledem k absenci kapacitního napojení na veřejné dopravu, povede rozšíření letiště nevyhnutelně k nárůstu automobilové dopravy. Na celkové pražské dopravě je podíl dopravy z letišť desetiprocentní.

Turisté tvoří 70% pasažérů letadel přistávajících na Letišti Václava Havla. Hl. m. Praha považuje již současné množství turistů za nadměrné pro každodenní provoz města, a to z důvodu snižování dostupnosti bydlení i snižování kvality života místních obyvatel (viz usnesení MČ Praha 1 k záměru stavby paralelní přistávací dráhy z 16.12. 2019 „*na intenzivní turismus je navázáno široké spektrum podnikání, které má negativní dopad na kvalitu života místních obyvatel: ulice města jsou zaplavovány různými atrakcemi pro turisty, partery domů jsou namísto základní občanské vybavenosti zaplněny obchody s různými suvenýry a zbožím, které má pochybnou kvalitu a mnohdy nemá vůbec žádnou spojitost s Prahou, Českem a jejich kulturou. Městská část Praha 1 i orgány hlavního města Prahy nyní intenzivně bojují s těmito nešvary a snaží se centru Prahy navrátit charakter místa, které má svou historickou hodnotu a poskytuje kvalitní život svým obyvatelům.*“ Rada MČ Prahy 1 „konstatuje, že pro

občany MČ P1 je na hranici únosnosti již stávající situace, kdy na necelých 9 miliónů turistů ročně jsou navázány negativní jevy, v jejichž důsledku dochází k vylidňování centra, jako jsou AirBnB, pseudohistorická auta, sdílené koloběžky a mnoho dalších.“).

Připomínka č. 10

Požadujeme vypustit kanál D-O-L (článek 180).

Odůvodnění:

Vzhledem k faktu, že projekt kanálu Dunaj - Odra - Labe je projektem mezinárodního významu, k jehož realizaci je nutná podpora všech dotčených států (v redukované variantě je to Polsko, Slovensko, Rakousko a Maďarsko), a že Rakousko s výstavbou kanálu dlouhodobě nesouhlasí, je naprosto zbytečné o něm dále uvažovat. Navíc řada studií prokázala, jak ekonomickou neefektivnost této investice, tak negativní dopady na ochranu přírody a krajiny ČR. (např. Nejvyšší kontrolní úřad v Kontrolním závěru z kontrolní akce 18/16 Rozvoj vodních cest a podpora lodní dopravy).

Připomínka č. 11

Požadujeme odstranit článek “splavnost Labe až k Českým Budějovicím”.

Odůvodnění:

Záměr splavnosti vodní cesty až k Českým Budějovicím považujeme za škodlivý pro životní prostředí obyvatel, ochranu přírodního prostředí prostoru říční nivy i poškozující hodnoty kulturní krajiny.

ZÁVĚREČNÉ SHRNTÍ

Aktualizace PÚR č. 4 výrazně oslabuje ochranu přírodních, kulturních a civilizačních hodnot ČR, nepreferuje udržitelnou dopravu, neřeší problematiku sociální soudržnosti a dostupnosti bydlení, komplikuje a zpožďuje možnost adaptace na klimatickou změnu, nadále umožňuje realizovat stavby technické a dopravní infrastruktury, jejichž potřebnost a smysluplnost byla mnohokrát zpochybněna (paralelní dráha letiště Václava Havla, rozšíření dalších regionálních letišť, kanál D-O-L, některé stavby pro individuální automobilovou dopravu). Aktualizace PÚR č. 4 předkládá celorepublikovou koncepci rozvoje, která je v rozporu s přijatými regionálními, národními i mezinárodními strategiemi a mezinárodními závazky a ve výsledku tak naprosto rezignuje na svou roli závazného dokumentu řešícího udržitelný rozvoj území na celorepublikové úrovni.

POŽADUJEME PROTO VÝRAZNÉ PŘEPRACOVÁNÍ PŘÍSLUŠNÉ AKTUALIZACE PÚR TAK, ABY VÝSLEDNÉ ZNĚNÍ PLNILO SVOJI ÚLOHU ZÁVAZNÉHO DOKUMENTU CHRÁNÍCÍHO PŘÍRODNÍ, KULTURNÍ A CIVILIZAČNÍ HODNOTY A URČUJÍCÍ TRVALE UDRŽITELNOU KONCEPCI ROZVOJE.